

Concilia Provincialia Mediolanensis Sex

Borromeo, Carlo

Venetiis, 1602

Communia de ratione diuinorum officiorum, deq[ue] quibusdam alijs
diuinus officijs, ab horis canonicis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62072](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62072)

- 90 Præscriptas has regulas, quò diligentius seruet, tabella descriptas, eo loci sibi proponat, vbi potissimum id munus geret.
5. de initian. ord. sacr. 91 Exorcistę munus, cùm sit energumenis manum imponere, à quibus, vt mali spiritus eiciantur, ieiunia, & orationes Christi Domini testimonio adhiberi iuuat: eos porro clericos, qui in exorcistarum numero ascribentur, curet Episcopus in ieiunijs, & rationibus frequentius sese exercere.
1. de Acolutho. 92 Acoluthus subdiaconos, & diaconos ad altaris obsequium asserans eis inseruiat.
- 93 Lintina accendat, & deferat.
- 94 Vreolos vini, & aque ad Missę sacrificium parat.
5. de initian. ord. sacr. 95. 96 Vt Acoluthi munus, quod præter ceteras functiones, fuit, Episcopum comitari ad eam ipsam functionem, aliqua ex parte relictuatur; curet Episcopus clericos, quos in eo ordine adscripserit, eam in loco, vbi ipse est, aliquando præstare, vt opus esse censuerit; præsertim, cùm ad aliquod Episcopale munus obeundum accedit. Siq̃ complures eiusdem ordinis sunt, rationem certam ineat, vt per regiones distincti, in orbem id muneris præstent.
- Videatur etiam Titulus de Missis, & Vesperis Pontif. Et de Missis Conuentualibus, & seq.*

Communia de ratione diuinorum officiorum, deq̃ quibusdam alijs diuinis officijs, ab horis canonicis.

S V M M A R I V M.

- 1 Diuinis officijs celebrandis formula præscripta.
- 2 Nihil apocryphum legendum in diuinis officijs.
- 3 Ea, ex Calendarij præscripto celebrantur, & iuxta Breuarij Romani formam. 9.
- 4 Calendarium ipsum à Magistro chori singulis annis edendum.
- 5 Si non constet, ad quem ea editio pertineat, ab Episcopo deligendum, qui illud conficiat.
- 6 Quando illud emittendum.
- 7 A quo prius recognoscendum.
- 8 Antiphonarj libri, Episcopo curante emendandi. 10.
- 8 Ecclesia inferiores regulam Cathedralis Ecclesię seruent.
- 11 Officiorum communium signum non dandum ante signum Cathedralis, vel matricis Ecclesię.

Diuinorum

- 12 Diuinorum officiorū causa certa hora campanis pulsandis præscribenda pro temporum ratione.
- 13 Hora Canonica quotidie in choro dicenda.
- 14 Ea dominicis, festisque diebus cantanda.
- 15 Matutinum tamen, & Primam, quando recitare liceat.
- 16 Vbi sit consuetudo matutinum, & alias horas, ferialibus etiam diebus cantandi, retinenda.
- 17 Quando Sexta, & Nona horarum officium tantum recitari possit.
Qua hora matutinum inchoandum festis diebus.
- 18 Officium duplex Sancti fiat in Ecclesia, quæ eius corpus, aut reliquias insignes habet.
- 19 Item de sancto, cuius Altare in ecclesia extat.
- 20 Beatorum officium, qua facultate faciendum.
- 21 Officij duplicis, semiduplicis, vel simplicis diuersitate, diuersa celebrandi ratio constituenda.
- 22 Officium solenne Ambrosianum, respondet duplici Romano.
- 23 Hora Beatæ Virginis non omittenda.
- 24 Qui illis intersint.
- 25 Absentes, vt mulctentur.
- 26 Hora, vt diuidenda.
- 27 Qui solum iubeat in diuinis officijs.
- 28 Pœna canonici non vrentis insigni suo.
- 29 Chyrotbeca non induenda in diuinis officijs.
- 30 Chorus, quomodo constituendus, & vbi edificandus. De ecclesiarum fabrica, num. 30.
- 31 In eo, quo habitum ministri induti.
Superpellicea eorum qualia ex decretis prouincialibus, & qualis ex instruct. supellectilis. Et de vita & honestate clericorum, numero 22.
Chori disciplina qualis. 88.
- 32 Candela, quales in diuinis officijs, & Missa.
Diuinorum officiorum tempore non permittendi circulatores in placitis versari. De fest. dur. cultu num. 12.
- 33 Hebdomadæ sanctæ pulsandi ex more in tenebris tumultus amouendus.
- 34 Frigor, & strepitus post officium, semel adhibendus.
- 35 Quibus curantibus id fiat, & qualiter.
- 36 Loco campanarum crotala lignea adhibenda, & quot in Cathedrali collegiata, & parochiali ecclesijs.
- 37 Eaque cuiusmodi.
- 38 Candlabrum etiam triangulare, vbi ob id parandum.

- 39 Consecratio Episcopi sanctis mysterijs plena.
 40 Eiusdem consecrationis dies celebrandus.
 41 Is in festum incidens, ex decreto Concilij Terij in aliū transferendus.
 42 Ex decreto verò Concilij Quarti, de eo cōmemoratio tantum faciēda.
 43 In feriam cadens, de consecratione ipsa Missa cantanda.
 44 Sermo item per Episcopum habendus.
 45 Consecratio ipsa in Calendarium referenda, atque populo denuncianda.
 46 Episcopo aegrotante, ubi supplicationes, & oratio instituenda.
 47 Pontificis summi consecrationis die, quid à sacerdotibus in Missa, & divinis officijs prestandum.
 48 Eo aegrotante, quid curandum.
 49 Quid etiam eo defuncto ab Episcopo peragen, & à sacerdotibus.
 50 Ordinationis sacerdotalis dies, ut agendus.
 51 Consecrationis Ecclesie dies, quomodo etiam celebrandus.
 52 Is si ignoratur, ab Episcopo statuendus.
 53 In Calendarium referendus dies consecrationis Cathedralis ecclesie, & à toto clero agendus.
 54 Collegiate, & parochialis Ecclesie dies à clero eandem celebrandus.
 55 Dedicacionis parochialis Ecclesie anniuersarius dies ut sanctificandus.
 56 Die Veneris campana pulsanda ad recolendam Iesu Christi passionē, ob idque indulgentia consequenda.
 57 Sabbato sub Vesperum, Salve Regina, vel alia Antiphona decantanda, & ubi, & quibus adiutoribus.
 58 Postridie commemorationis omnium fidelium defunctorum, quid ab Episcopo, Capitulo, & sacerdotibus prestandum pro defunctis Episcopis.
 59 Die sequenti, quid à Capitulo pro Canonicis, & alijs ministris mortuis agendum.
 60 Crucis adoratio feria sexta in Parasceue, qua hora in oī ecclesia fiat. Et qua animi humilitate, & corporis prostratione. 62.
 61 Concio illius diei qua hora habenda.
 62 Officijs debitis ne defraudentur Ecclesie, que ordinis Humiliatorum suere, Episcopi cura.
 64 Idem ab eodem prestandum in quocumque beneficio, quod quis cum alio incompatibili obtinet.
 Feria quinta in Cœna Domini, Canonici, et alij ministri Eucharistiam sumant, & ubi eodem die, sanctissimi Christi corpus recludendum est, sacerdos excubet. De sancte Euch. in Eccles. adm. num. 32. & de orat. 40. horarum, num. fin.

Erratis, quæ in diuinis officijs tam collegiatis, quàm alijs ecclesijs committi solent, occurratur, quid agendum. De Punctat. nu. 32.

- 65 Musica in diuinis officijs, quæ adhibenda.
 Quæ instrumenta musica excludenda. 72.
 Quando nulla omninò admittenda. Quæ ad Sacr. Matr. pert. nu. 41.
- 66 Cantus in diuinis officijs qualis.
- 67 Cantores clerici sint.
- 68 Quibus vestibus in choro induti.
- 69 Quam facultatem habere debeant.
- 70 Cantores laici, quando adhibendi, quæque quo vestitu utantur, & quales, quæque facultate.
- 71 Pœna, id munus suscipientium, committentium quæ aliter, quàm præscriptum est.
 Cantus in diuinis officijs, quando non omittendus, omittendusve
 supra 14. & 15.
- 72 Organum in ecclesia adhibendum ceteris musicis instrumentis exclusis.
- 73 Versiculi hymnorum, &c. in choro distinctè pronuncianti.
 Organista quam facultatem habeat, siue ecclesiasticus, siue laicus sit.
 supra 69. in fine.
- 74 Idem Episcopo in Ecclesiam aduentanti, oranti, de ecclesia abeunti, vestes sacras induenti, quod officium præstet.
- 75 Quando, & quomodo ad diuina officia conueniendum, quidque in Ecclesia, in sacristia, & in choro præstandum.
- 76 Quomodo versandum in choro.
- 77 Quomodo à choro recedendum.
- 78 Chori disciplina, qualis.
- 79 Matutinum officium quo tempore, & loco celebrandum. 90.
- 80 Quando vesperi dici liceat.
 Ad id quo tempore veniendū supra nu. 75. ver. si quis nō uenerit.
 Quando cantu celebrandum supra 14. & 15.
 Qua hora festis diebus, supra nu. 17.
- 81 Prima, quando in ecclesia dicenda.
 Quando cantanda, supra 14. & 15.
- 82 Hora, sexta, & nona, in choro celebranda, & quando.
- 83 Vesperæ celebrandæ cum pluuiali festis duplicibus.
- 84 Quæ quotuplexque supellex vsui diuinorum officiorū in promptu esse debeat ex præscripto instructionis supellectilis Ecclesiasticæ.
- 85 Quo item colore in diuinis officijs adhibenda.
- 86 Qui libri item parandi, tam in Metropolitana Ambrosiana, quàm alijs Cathedralibus Ecclesijs, ad præscriptum instructionis eiusdem.

1. Cōia de ra-
tione diuino
rum officio.

IDEANT Episcopi, alijs doctis, & pijs viris
adhibitis, ne quid apocryphum legatur in diu-
nis officijs, & quò ad eius fieri possit, à commu-
ni Romanæ Ecclesiæ officio ne discedatur.

Diuina officia ex ordine Calendarij, & Eccle-
siæ instituto celebrentur: nec ea ratio sine iusta
causa mutetur.

4 Quamobrem à Magistro chori Cathedralis Ecclesiæ, vel alio, cu-
ius id munus sit, edatur singulis annis Calendarium dierum festorum,
quo singulorum dierum officij ratio præscribatur.

4. quæ pt. ad
sanctiss. Mis-
se sacrif. & di-
ui. officia.

5 Calendarium, quod ex Concilij provincialis primi decreto, pro
certa diuini officij recitandi ratione, quotannis edi oportet, si minus
constat, à quo confici, edive debeat; Episcopus deligat, constituatque,
qui hoc præstet, neque id cuiquam reculare liceat.

6 Ita verò, à quo debet, in tempore conficiatur, vt & mense saltem
ante Nativitatē Domini in lucem emissum sit.

7 Ante verò quàm prodeat, Episcopo tradatur, qui recognoscat, aut
ab aliquibus, quos eius rei peritos delegerit, recognosci iubeat.

1. vt suprā.

8 Omnes inferiores ecclesiæ, quæcumque illæ sint, diuinorum offi-
ciorum rationem dirigant ad regulam Calendarij Cathedralis Eccle-
siæ, neque ab ea discedant. Si quæ verò ecclesiæ diuinorum officiorū
alios ritus habent, Apostolica auctoritate concessos, eis vrantur; ve-
rum tamen ea quoque, quæ hic de diuinorum officiorum ratione
præscribuntur, vbi Apostolicæ concessioni expresse non aduersen-
tur, iniolate seruent.

2. tit. 2. dec. 11.

9 Episcopi curent, in sua quisque diocesi, vt officia diuina, quæ sin-
gulis canonicis horis præstari debent, & publicè in Ecclesia, & priua-
tim à singulis sacerdotibus, clericisve inferioris ordinis, qui illa obire
debent, celebrentur, & peragantur, ad præscriptam Breuiarij Romani
nuper editi, rationem: nisi tamen ecclesiæ eiusmodi sint, in quibus ex
veteri consuetudine, vt summi Pontificis Pij V. litteris, eo nomine con-
fectis, cautum est, alijs ritus, aliaque ratio adhibeatur. Si verò secus à
quibusdam factum erit, cum isti, vt eisdem summi Pontificis litteris no-
minatim sancitum est, horarum canonicarum officio, quod debent, nõ
satisfaciant; eos ipsos Episcopi pœnis ijs mulcent, quæ Lateranensi Cõ-
cilio à Leone X. & Provinciali Synodo superiori, contra clericos con-
stitutæ sunt, qui canonicarum horarum officium intermittunt.

Bulla, inf. de
Const. nu. 4.

sess. 9. c. 9.

6. quæ ad di-
ui. off. pert.

10 Libri, qui certis antiphonarum modulationibus olim notati, ex
Breuiarij nuper editi præscripto nondum emendati sunt, in sua quisq;
diocesi episcopus curet, vt quamprimum, & accuratè emendentur, atq;
accommodentur ad Breuiarij noui editionem.

11 In urbibus, oppidis, aut vicis nullum signum communium officiorum campana detur ante signum Cathedralis, vel cuiusque loci matricis ecclesie, nisi episcopo aliud videatur: maxime verò sabbato hebdomadæ sanctæ, & in Angelica saluratione matutina, meridiana, & vespertina: qua in re matutinum excipimus, quod non ubiq; eodem tempore dici solet.

1. vt sup.

12 Episcopus pro temporum ratione, ac vicissitudine certam horam, certumque interuallum pulsandis campanis prescribere curet, quibus diuinorum officiorum significatio detur. Quæ certa, interuallisque distincta pulsationis ratio in tabella edita ordine notetur, vt & vrbanis, & diocæsanis ecclesijs vsui rectè accommodata, vbiq; eadem ad prescriptum eiusdem episcopi seruetur.

4. ibidem.

13 Horæ canonicæ omnes quotidie in choro dicantur: quæ ratio neque concione, neque solenni Missa, neque alia causa impediatur, nisi eiusdem necessitas intercesserit, de qua iudicium sit Episcopi.

1. ibidem.

14 Iisdem præterea, Dominicis, festisque alijs diebus, quibus officium duplex peragitur, diuina singularum horarum canonicatum officia, psalm scilicet, hymni, antiphonæ, responsoria, & reliquæ horariæ preces, non verbis recitentur, sed stata modulatione cantantur.

4. ibid. §. iij. dem.

15 In matutino tamen officio, & prima, si ita episcopo videbitur, præterquam in auniuersarijs festorum dierum solennioribus celebratibus, canora, distincta tamen vocum pronuntiatione psalmos dici liceat; at hymni, antiphonæ, responsoria, & reliqua eiusmodi, tum præterea psalmi ad laudes stata omni cantus modulatione omnino pronuntientur.

16 Vbi verò, vel instituti, vel consuetudinis est, festis diebus, matutini etiam, vel primæ psalmos, aut alijs præterea ferialibus diebus reliquarum horarum psalmos, & omne officium cantu præstari: illud institutum, consuetudinemve perpetuò retineri iubemus.

17 Si verò quid aliquando inciderit, quamobrem diuina officia diutius, quam temporis ratio postulat, protracta sunt; tùm Episcopi concessu, iussu horaria sextæ, & nonæ officia, si minus stato cantu possunt, uerbis solum, distinctè tamen, & in choro pronuntiarî, & præstari licebit.

Festis verò, Dominicisque diebus, & alijs, quibus concio, aut solennis processio, aut sacra ordinatio habetur, si matutinum officium media nocte non dicatur, ita saltem anticipata episcopi iudicio hora inchoetur, vt & aliarum deinceps horarum officia, & Missas singuli sacerdotes, & Missam conuentualem collegiatim, tempore suo, ex in-

fituto peragant, & concioni interesse possint.

18 De sancto, cuius sacrum corpus, aut caput, aut brachium, aut crux, aliave sacrae reliquia, Episcopi iudicio insignes, asseruantur, duplex officium fiat, in ea tantum ecclesia, ubi reconduntur: nec verò in alijs, nisi regulis Breuiarij Romani id prescribatur, aut alia causa grauis episcopi iudicio insit.

19 De sanctis item, quorum altaria in aliqua Ecclesia sunt, duplex in ea tantum ecclesia fiat, idque tunc solum, quando scilicet ex antiqua, probataque consuetudine, vel iusta alia causa Episcopus euentuerit faciendum.

20 De ijs, qui beati dicuntur, neque sedis Apostolicae auctoritate in sanctorum numerū adscripti sunt, horarium diuinarum precum officium ne fiat, nisi consulta eadem Sede Apostolica, facultate quae literis Pontificijs concessa.

21 Officia diuina, sicut alia semiduplicia sunt, quaedam duplicia, alia simplicia: ita pro eorū ratione certam regulam in ijs singulis celebrandis adhiberi oportet. Quare episcopus duob, de capitulo, quorum alter ab ipso, alter à capitulo deligatur, alijsq; ecclesiasticis hominib, rituum scientia, & usu peritis, quos ipse delegerit, in consilium adhibitis, cū modulationem, luminum numerum, & qualitatem, vestium apparatus, campanarum sonum, ministrorūq; rationem pro illorum ritu prescribat, in ijs scilicet, quae adhuc Concilio prouincialib, prescripta nō sunt, donec alio tempore in Concilio prouinciali certa eorum ratio statuatur, ut & ritē, & diuino cultui congruenter omnia praesentur.

22 Quaecūq; verò, aut in hoc, aut in superioribus Concilijs prouincialib, de festis duplicibus seruari iussim est; & in ecclesijs, ritus Ambrosiano utentibus, cū pro illius ritus ratione nulla sit simplicis, aut semiduplicis, aut duplicis officij distinctio, sed tantum solennis, aut non solennis, in festis ijs locum habeant; quae licet ex praeepto, consuetudineve non colantur, officio tamen solenni celebrari in Calendario, aut Breuiarij rubricis prescribentur.

1. *ibidem.* 23 Nec hora aliqua Beatae Virginis, ne in Matutino quidem, in choro, omittantur, exceptis diebus, & locis, quibus ex ratione officij eas praetermittere licet.

4. *ibidem.* 24 Quibus in Ecclesijs diuinum canonicarum horarum officium, de Beata Maria Virgine recitari, aut solet, aut debet, earum clerus vniterfus illud in choro praesens pariter recitet, atque officium, quod de Domino dicitur: id verò ita, ut singulas horas canonicas vnus officij, cum singulis alterius, ex Breuiarij Romani praescripto, ordine coniungat.

25 Quicumque ab vnus horae officio de Beata Maria abfuerit, distributione

buione illius horæ perinde mulctetur, ac si a horæ eiusdem officio, quod de Domino recitatur, abfuerit.

26 Horæ ita commodè diuidantur, ut manè aliquod interuallum si id fieri potest, sine detrimento diuini cultus, detur canonicis, & alijs ad studium diuinæ Scripture, aut sacrorum canonum.

1. ibidem.

27 Ne in choro, Ecclesia, sacristia, quod ad diuinorum officiorum rationem, ritumve pertinet, quicquam alius iubeat, nisi chori Præfectus, vel is, cui pro officij, quod gerit, ratione, id munus competit, pœna ei constituta, Episcopi arbitrio.

3. de ijs, quæ ad diu. offic. pert.

28 Dignitatem obtinenti, & canonico item, & alij cuiuscumque chori officij adstricto, almutiam, superpelliceum, cappam, aut aliud canonicale, aut proprium sui ordinis uestimentum, pro temporis, vel diuini officij, quod obit, vel pro sui in Ecclesia, chorove muneris ratione, non induto, distributio statæ canonicæ horæ ne detur, in qua hic, illeue sine eiusmodi indumento adfuerit.

4. ibidem.

29 Ne quis canonicus, dignitate præditus, aut ecclesiæ cuiuscumque minister, clericus ve quicumque, dum horariis diuinarum precum officijs interest, aut processiones, funera, vel functiones ecclesiasticas obit, superpelliceo, aliove sacro indumento indutus, chyrothecis etiam manus induat.

30 Chorus ita, vel sepiatur, vel cõstituitur, ut tpe diuini officij laici aditus in eum esse non possit, vel saltem à clericis seiuncti sint.

1. ibidem.

31 In choro, vel omninò in ecclesia nemo ministret sine suppelliceo aut ceteris indumentis, quæ pro ratione officij requiruntur.

1. ibidem.

Superpellicea latis sint manicis, non angustis, inftar rocheti.

32 Candelæ, & cerei in Missa, & alijs diuinis officijs ea exiguitate ne adhibeantur, quæ in tanto mysterio dedecet, & adstantibus offensionem adferre possit.

1. ibidem.

33 Curent iidem, ut ex eo more pulsandi in tenebris sanctæ hebdomadæ ad representandam creaturarum reru perturbationem in passione creatoris, omnis licentia, & in diu cornu tumultus amoueatur.

1. ibidem.

34 Triduo illo hebdomadæ sanctæ, quo ex sanctæ Ecclesiæ Romanæ consuetudine strepitus, & fragor fieri solet ad significanda in Iesu Christi passione illarum rerum omnium commotionem, is semel tantum post extremam matutini officij orationem adhibeatur, ad rubricæ Romanæ præscriptum.

4. ibidem.

35 Cura verò sit eorum, qui ecclesijs præfunt, cauere, ut à populo religiosa pij, merentisque animi meditatione, ille fiat.

Inst. sup. ecc. lib. 2. De suppellic. q. Missæ Conuent. diuinorū offic. processionūque vsui cõmunis est. in cath. colleg. & paroch.

36 *Crotala, seu crepitacula lignea tria saltem in Basilica Cathedrali; in Collegiata duo, totidemq; in parochiali Ecclesia ad vsum pulsandi, loca campanarum, in tenebris hebdomadæ sanctæ habeantur.*

Inft. for. sup.
ecelef. lib. 2.
De Crotalis
lignis.

37 Crotala lignea, quæ ex usu Ecclesie in hebdomada sancte tenebris adhibentur, ex tabula festili muta, quæneve fiant: longitudine vero sesquicubitali, & latitudine cubitali consent. A summo habeant foramen, per quod manus insertur, lamina ferrea munitum; tum præterea laminas quattuor, quinqueve ab utraque parte affixas, ex ære, seu ferro, vel totidem pilas ex ligno, rotundas; fune appensas, sonum ex percussione reddentes.

Inft. sup. ecc.
lib. 2. De sup-
pell. q. Missæ
Conuentua-
lis, &c. ut sup.
3 de iis, quæ
ad di. off. pti.

38 Candelabrum triangulare ad usum sustinendi candelas in tenebris hebdomadae Sancte, præterquam in Metropolitana: idque in Cathedrali, collegiata, & parochiali ecclesiis, ritu Romano utentibus.

39 Plena sanctissimis mysterijs, cum sit consecratio episcopi, præter multa, quæ de tempore, loco, & formula eius, patrum institutis præcepta sunt, illud à Felice III. Pontifice Maximo constitutum etiam est, ut anniuersarius eius consecrationis dies celebraretur.

40 Quod institutum, iamdiù intermissum, ut in hac prouincia ad usum reuocetur; statuimus, ab unoquoque episcopo anniuersariū consecrationis suæ diem solenni ritu agi.

41 Si verò in consecrationis diem, festus dies inciderit, cuius festi diei officium ex instituto ecclesie transferri non liceat, consecrationis celebritas in alium diem transferatur, quo agi liceat.

4. quæ perti-
ad sanc. Mis-
sæ sacr. &c.

42 Quod ex Felice III. Pontificis Maximi, sanctione in Concilio prouinciali tertio decretum est, episcoporum prouinciæ consecrationes quotannis solenniter celebrari; id ita deinceps præstari decernimus. Die anniuersario consecrationis, si Dominicus, vel festus sit, episcopus solenni celebritate de eo Dominico, festiue die Missam celebret; adiunctis pro se orationibus, in Missali Romano, nuper edito, præscriptis.

43 Si verò consecrationis anniuersarius dies in feriam, aut festum simplex cadit, Missæ sacrificium solenne de consecratione, prout in Missali Romano, faciat.

44 Quo consecrationis die episcopus exemplum etiam sequatur, atque amplectatur, sanctissimorum episcoporum, Pontificumve, qui suscepti muneris curam, onus, & sollicitudinem in memoriam reuocantes, anniuersario eo die non solum sacrificio, religionisque precibus diuinæ bonitati gratias agere non destiterunt: sed concionibus, pastoralis charitate plenis, clerum, populumque; expositis multiplicis sue curæ partibus, excitare voluerunt cum ad opem, sibi à Deo implorandam, tum ad omnia religiosæ pietatis officia colenda.

45 Utque consecratio Episcopi à sacerdotibus, etiam sacrificijs, & à reliquo clero pijs precibus recolatur: in Calendario anniuersario, die suo, notetur: tum populo etiam, ut moris est, denuncientur, ut is quoque

que sanctius illum diem veneretur: tum pro charitatis officio, quo erga Episcopum, & patrem esse debet, vehementius excitetur ad preces pro illo pie adhibendas.

46 Pro Episcopo, qui pater, magister, duxque cleri, & populi est, si quando ex febris, aliove morbo laborans decumbit, omnis debite pietatis ratio deposcit, supplicationem, orationemve, & publice, & priuatim sancte celebrari. Quamobrem, cum occasio tulerit, eius Vicarij officium erit, certis diebus illam instituire, atque indicere: ita ut cum in Vrbe, tum etiam si aegritudo diuturnior erit, in diocesis omni Ecclesia, tam collegiata, quam parochiali, pro Episcopo aegrotante a clero, populoque prece religiosa oretur, & ab unoquoque sacerdote in sacrosancto Missae sacrificio statura etiam oratio frequenter fiat.

6. que ad diu. off. pert.

47 Quo die sanctissimus Pontifex consecrationis, coronationisve insignia accepit, pietatis ratio postulat in eo precationem a clero pro illo pie adhiberi. Quamobrem omnis sacerdos quo die summus Pontifex consecratus, coronatusve est, in Missae sacrificio statura illa oratione, Deus omnium fidelium, loco suo in Missali adscripta, pro eo precetur: atque ob eam quidem causam consecratio Pontificia, cum in Calendario anniuersario die suo notetur, tum etiam de more denunciatur, ut reliquis etiam clerus, & populus item excitetur, ad preces pro illo pie adhibendas.

48 Summo Pontifici vniuersalis Ecclesiae Pastori, & parenti, si quando illum aegrotare contigerit, id charitatis officium, prout morbi grauitas tulerit Episcopus praestari curet, ut ob eam causam in Cathedrali, Collegiata, parochialiq; vnaquaque Ecclesia, clerus, populusq; certa statura hora pro ipso Pontifice oret.

49 Si quando autem is ex hac vita migrarit, nuncio certo mortis alato, id curet; ut cum in omni ecclesia campanarum sono, ut pro mortuis fit, de more pulsetur; tum in Basilica Cathedrali, Ecclesiisque collegiatis, Missa solennis, & officium pro eo mortuo rite, pieque celebretur.

50 Sacerdotes vero, quo die eorum unusquisque sacerdotio initatus est, illum etiam quotannis recolant Missae sacrificio, & precibus.

3. de iis, quae ad diu. offic. pert.

51 Quo die aliqua ecclesia, uel Cathedralis, uel collegiata, uel parochialis consecrata est, is singulis annis solenni ritu agatur, & Missae sacrificijs, & diuinis officijs, & decenti illius Ecclesiae ornatu.

52 Quod si certus consecrationis dies ignoratur, non est tamen de consecratione dubitatio; illius diem certum Episcopus statuatur.

53 Qui constitutus dies consecrationis Ecclesiae Cathedralis, in Calendario quotannis referatur; staturaque eius celebritas ab vniuerso clero agatur.

Colle-

- 54 Collegiata verò, & parochialis Ecclesiæ dedicationis dies celebratur ab illius ecclesiæ clero.
- 55 Curet autem episcopus ne eo die, mane saltem, quo tempore divina fiunt, si ecclesiâ parochialis sit, fideles quicumque in illius ecclesiæ cuius anniuersarius consecrationis dies celebratur, finibus habitant, ferulis operis quicquam faciant neque tabernas, officinasve aperiant, quò frequentiores conueniant ad illius officij celebritatem.
2. ti. 2. dec. 10 56 Sexta quaque feria, in singulas hebdomadas, paulò ante horam nonam, signum in vnaquaque Ecclesiâ campanæ sono detur, quo fideles admoniti, eadem hora, Iesu Christi Domini passionem omni intima mentis pietate recolant; terque orationem Dominicam, & Salutationem Angelicam ex animo pronunciantes, quadraginta dierum Indulgentiam quam in sua quisque Episcopus diocesi concedet, consequantur.
3. de ijs, que ad diu. of. pert. 57 Religiosis Christianæ pietatis institutis, in vsum introductis, cum ad sancte agendi studium, adiutrice in primis Dei gratia, progressio maior in dies esse solet: curet Episcopus, vt singulis sabbatis, sanctissimæ Virgini, Dei que Matri Mariæ dicatis diebus, stata illa, & solennis, quæ veteri ecclesiæ instituto, perpetuoque vsu de ea dicitur Antiphona, Salve Regina, vel alia pro ratione temporis, in parochiali, rù urbana, tum diocæsana vnaquaque Ecclesiâ à Parocho, & reliquis illius parochiæ clericis, quibus ab episcopo iustum erit, sub vesperum, ante crepusculum scilicet, piè, religiosoque canatur, conuocatis etiam, cetero campanæ signo, fidelibus.
- 58 Postridie illius diei, quo omnium fidelium defunctorum commemoratio fit, ex antiquæ ecclesiæ instituto, & diuinum officium, & Missæ sacrum pro mortuis ritu solenni in ecclesiâ Cathedrali ab Episcopo, & Capitulo fiat pro suæ vrbis Episcopis; qui mortem obierunt. Reliqui præterea singuli sacerdotes pro iisdem illo ipso die sacrum faciant.
- 59 Die proximè sequenti, pro mortuis canonicis, & aliis de capitulo Ecclesiæ suæ à singulis capitulis, & Cathedralis, & collegiæ Ecclesiæ fiat.
5. que ad diu. of. pert. 60 Vt passio Christi Domini Redemptoris, à fidelibus in hora redemptionis suæ digna ueneratione coleretur, illud in ecclesiâ sancta perpetuò institutum, religiosoque usu, ac solenni ritu piè retentum est, ut in feria sexta Parasceutes, in qua idem Christus Dominus mysterium Crucis expleuit, certa stata hora ab vniuerso clero, & populo, certis peractis precibus, & orationibus adoretur. Sed quoniam factum est, ut in multis prouinciæ locis non possit, sicut institutum, ritusque veteris est, sed ante stas illas preces ea adoranda proponatur, aut saltem adoratio fiat à multo

à multo populo, antequàm ex ritu ecclesiæ solenniter proponatur, & à clero adoretur: nos, vt, quod non sine mysterij significatione ecclesia instituit, ad stata horæ vsum, solennemque adorationem reuocemus; id statuimus, vt in omni prouinciæ ecclesia Cathedrali sacrosanctæ crucis, perquam redempti sumus, adoratio religiosè celebretur, recitato scilicet de passione Euangelio, & peractis illis stas precibus, & orationibus, vt instituti ratio postulat. Quare vnusquisque prouinciæ episcopus efficiat, non solum, vt stata ea hora in sua Basilica Cathedrali præstetur; sed caueat etiam, vt in omni ecclesia collegiata, & parochiali, in omnique oratorio societatum, vbi fit ea adoratio, non antè, quàm in eadem basilica cathedrali, primariæ, si locus diocesis sit, celebretur.

61 Nec propterea concionator desistat, quin pro sanctæ ecclesiæ vsu ad exercitandam populi fidelis compunctionem eo sacro die eam de suggestu proponat, & ostendat.

Quin etiam curet Episcopus, concionem illam statim post recitatam passionem Domini haberi; nisi aliter aliquando magis expedire censuerit.

62 Et quoniam sacra ea feria Christus Dominus humiliatus est pro nobis patri, vsque ad mortem, mortem autem crucis; illius humilitatis imitatores in sanctissimæ crucis stata illa adoratione ita esse oportet, vt quod antiqui ritus est, non tantum genibus flexis, sed prostrato humi corpore humiliemur, quò significantius eo corporis habitu fixam, constantemq; animi nostri humilitatem demonstramus: ideò Episcopus curet, vt corporis prostratione, quæ Christianæ humilitatis index est, ea sollemnis adoratio celebretur.

63 Episcopus, in cuius diocesi ecclesiæ, locave olim ordinis Humiliatorum extiterunt, vbi Pij Quinti Pontificis constitutione, certus sacerdotum numerus præfinitus est, in eo euigilet, vt ne, fratribus illius olim ordinis decedentibus, illæ ecclesiæ debitis officijs, ac muneribus defraudentur: sed cum eorum aliquis mortem obit, in eius locum sacerdotè alium subrogari curet. At in quibus ecclesijs certus numerus constitutus non est; efficiat, vt quot antè sacerdotes ibi sustentari consueverant, totidem retineantur. Atque id quidem omne is exequatur, pœnis etiam, & censuris, arbitrio suo propositis, vt nihil planè pereat, quod earum ecclesiarum cultui debetur.

64 In capella canonicatu, aliove beneficio etiam simplici, quod quis vna cum alio incompatibili ex legitima dispensatione iam obtinet, Episcopus constitutis etiam Vicarijs, certa que fructuum parte attributa consular, & prouideat, vt ea beneficia debitis ministerijs, debitoque cultu non fraudentur.

Idem

Idem efficiat, si cuiusmodi beneficiis quis ob aliud legitimum esse absentię impedimentum munera sua non præstet.

1. de Musica,
& Cantorib.
sess. 24 c. 12.
sess. 22. de ob-
fero. & euit.
& c.
1. ibidem.

65 In Diuinis officiis, aut omnino in Ecclesijs, nec profana cantica, sonive, nec in sacris canticis molles flexiones, voces magis guttate opprellæ, quàm ore expressæ, aut denique lasciuia vlla canendi ratio adhibeatur.

66 Cantus, & soni graues sint, pij, ac distincti, & domui Dei, ac diuinis laudibus accommodati: vt simul & verba intelligantur; & ad pietatem auditores excitentur.

67.68 Cantores, vbi fieri potest, clerici sint, omnino autem in choro clericalibus veltibus, & superpelliceo vtantur.

4. quæ perti-
ad Sac. ord.

69 Nec verò etiam ecclesiasticus homo cantoris, sacrile, custodis, clerici, in Missæ sacrificio ministrantis, munus, aliamve ecclesiasticam functionem, in qua vis ecclesia suscipiat, nisi illius vniscuiusque muneris in ea ecclesia gerendi ab Episcopo facultatem scriptam, quotannis renouandam, vita etiam, ac moribus ab eodem probatus, impetrarit.

Qui aliter susceperit, obieritve, qui item aliter, quàm prescriptum est, conduxerit, aut receperit, pro modo culpe, arbitratu Episcopi puniatur.

De organista item, uel laico, uel ecclesiastico homine idem constitutum, sancitumve sit.

4. quæ pt. ad
sanc. Missæ sa-
crif. & di. of.

70 Cùm clerici desunt, qui cantorum in diuinis officijs partes præstent, ita vt laicos homines ad id muneris aliquando mercede conducendi, adhiberive necesse sit; tunc ij non solum in Missa solenni, & diuinis officijs, id quod in compluribus huius prouincię ecclesijs vsu seruatur, sed & in processionibus, & in funeralibus, & in alijs ecclesiasticis actionibus ad quas, vel in ecclesia, uel foris adhibentur, cùm id munus gerunt, habitu clericali, superpelliceoq; decenti, ad Conciliorum prouincialium prescriptum vtantur: vita præterea, & moribus ab Episcopo, scripto ante probati sint.

71 Nec verò contra quàm prescriptum est, cuiquam laico in ecclesia musici, cantorisve munus illis diuinis ecclesiasticisve officijs, aut in ecclesia, aut foris concelebrandis committatur: nec rursus ille suscipiat, geratve, pœnis, mulctisve propositis, arbitratu Episcopi eas autem pœnas luat, tùm qui susceperit, tùm qui commiserit, dederit, conduxerit, permiseritve, quicumque sit, siue capitulum, siue fabricę administراتores, siue rector ecclesię, siue anfratrię præfecti, siue alius quispiam, ad quem id pertineat.

72 Organo tantùm in Ecclesia locus sit, ubiq; cornua, & reliqua musica instrumenta excludantur.

73 Et si hymnis, psalmis, & canticis, suis vicibus organo canatur, omnes tamen eorum versiculi in choro distinctè pronuncientur.

74 Organista, Dominicis, festique diebus Episcopum ad diuina officia aduentantem, vbi primum pro basilicę foribus est, decora, grauiq; organi modulatione excipiat: neque sonare desistat, quousque ad altare genibus flexis orauerit, locoq; suo sederit.

5. quę ad dā
ui. off. pert.

Idem præster, cum peractis de more officijs inde discesserit.

Item dum ille Missę sacrificium, aut vesperarum officium solēniter celebraturus, aliove Pontificali munere superfuncturus, vestes sacras induit, nec quicquam canendum à choro est.

Hoc verò omne agat semper cum in diuinis officijs, ad quę Episcopus conuenit organa pulsanda sunt.

75 Cum in ecclesiam ad diuina officia diurna, uel nocturna conueniendum erit, id campanę sono significetur; ea interposita mora, qua omnes facillè possint conuenire.

Signo audito, qui dignitates in ecclesia, etiam si præfecti sint, personisve, aut canonicatus habent, ceterique omnes, qui interesse debent, præparent se ad diuinas laudes: & maturè ad ecclesiam progrediantur.

Ingressi in ecclesiam, factisque ad Sacrosanctam Eucharistiam, vel vbi ea non seruetur, ad altare maius precibus, recta in sacristiam proficiscantur.

Quo loco, retenta talari veste, superpellicem assument, & reliquū vestitum ad sacrum munus necessarium, quod vt seruos Dei decet, tacitè, & modeste faciant.

In ingressu chori ad Matutinum, & aliàs horas, & diuina officia, is ordo seruetur.

Vt paulò post vltimum campanę signum ad rem diuinam faciendam, vniuersis in sacristia paratis, pulseur paruula campana, quę gressus sacerdotum ad Missas celebrandas significari solet, vt omnes, qui in eum, vel circum eam sunt, diuini officij celebrationem instare intelligant.

Postea omnes de sacristia ordine procedentes extant.

Et vbi se ad altare humiliter inclinarint, suum quisque locum in choro adeat.

Ibi flexis genibus, & submissa voce saltem orationem Dominicam dicant. Deinde dato signo, vel pronunciato, Pater noster, per hebdomadariū, ad initium officij omnes surgant, & officium inchoetur.

Qui verò in ecclesia, vel circum eam, aut in sacristia fuerit, & eo ordine chorū ingredi neglexerit, dimidia parte distributionum illius horę

1. qñ, & qñ
ad diuina of-
ficia conue.
sess. 24 c. 12.
in fine.

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

horæ priuatur, nisi aliquando causa, quæ ei, qui choro præsidet, vel ordinario probetur, impeditus fuerit.

Si quis ausus fuerit inchoare officium, priusquam eo ordine in chorum conuenerint, & distributionem illius horæ ammittat, & grauiori etiam pœna ab Episcopo plectatur.

Si quis autem alijs in choro iam consistentibus, aduenerit, idem institutum seruet, & in sacristia, & in choro.

Si quis non uenerit ad matutinum ante finem capituli de beata Maria uirgine, cum de ipsa officium celebratur; alioqui ante finem psalmi, Venite exultemus; in alijs etiam horis, ante finem primi psalmi, pro absente habeatur, illiusq; horæ distributione careat.

In Missa uerò, nisi uenerit ante finem ultimi Kyrieleyson, eandem negligentiae pœnam subeat.

Si quis, cum possit initio officij, vel supplicationum conuenire, aduentum suum in extremum à nobis præfiniui temporis punctum de industria distulerit; absentis loco habeatur.

76 Omnes in choro diuina officia, ut temporis ratio postularit, alternis uocibus canant, recitent, attentèque audiant.

1. Quo versu
dū in choro
leff. 24. c. 12,
in fi.

Id non cursim, non perturbatè, non oscitanter, sed leniter, distinctè, ac studiosè faciant.

In choro pro temporis, & officij ratione ex instituto, & more ecclesie sedeant; stent, flectant genua, caput aperiant, & submittant, ceteraq; eius generis adhibeant. Omnes uerò æquè idem faciant.

In choro etiam in matutino officio, clericali birreto, non pileo utantur; alioqui moncantur à Præsidente chori, uel ab eo, qui proximo loco sedet: & nisi paruerint, pro absentibus habeantur.

Facessant somnus, risus, ioci, rixæ, colloquia.

Nè uagentur in choro, uel ecclesia.

Neue locum mutant, nè occasione quidem genua flectendi.

Nè in choro, ubi communi officio opera datur, priuatim officium dicant.

Neue litteras, libros, aliæ scripta legant.

Nè exeant, nisi diuino officio confecto, nè causa quidem de communi re agendi, si necessitas non coegerit: idque à præfecto ueniat petita.

Si, cum diuina celebrantur officia, sacerdoti, uel clerico, uel ministro, interdum per ecclesiam necessariò sit incedendum, grauitè, & modestè id faciat. Neque cum illo sermonem habeat de rebus inanis.

Qui dignitates, aut personatus habent, canonici, & alij omnes, qui aliquid in his commiserint, si moniti à Præsidente chori, non recipiant;

runt; & horæ illius distributione careant; & pro modo culpæ alias pœnas dent, Episcopi, aut eius qui Ecclesiæ præsit, arbitrati.

77 Post diuinum officium in Choro flexis genibus submissa uoce saltem orationem Dominicam dicant.

i. Quo modo à Choro receden.

Tum vel surgente, vel signum dante hebdomadario, confurgant omnes.

Et inter se consalutantes, & ordine procedentes, simul exeant; & de more ante altare se inclinent.

Eodemque ordine ad Sacristiam progrediantur; ubi modeste, & quietè superpellicem exuant; non in Ecclesia.

Qui secus fecerit, monitus à præfecto Chori, nisi resipuerit, distributionem illius horæ nè capiat; & ab Ordinario pro modo culpæ pleatur.

78 Chori disciplina, plena religionis est, plena pietatis; ac propterea sanctè ab iis obseruanda est, qui in eum locum conueniunt ad Dei laudes concelebrandas.

5. quæ ad diu. off. pert.

Quare, præter illa, quæ in Concilio Provinciali primo, de illius cultu præsumimus, hæc admonemus, quò religiosius non modo excolatur, sed multis partibus augeatur sancta eiusdem Chori institutio.

Primo, ut studio quodam intimæ pietatis, cuius splendor foris etiam eluceat, vnusquisque, uel Canonicus, uel alius minister, quicumque sit, qui Chori officijs astrictus est, ad Chori disciplinam se instruat.

Antea uerò, quàm eo conueniat, paululum attentè secum cogitet, & loci illius sanctitatem, & conueniendi causam, & diuinarum laudum, quarum munus angelorum est, officia, quæ castissimè ab omnibus concelebrari oportet.

Hac ipsa in cogitatione firmiter inherens, nè quicquam quidem mente, animoque concipiet, ab eius loci religione alienum, nè dum aget, quod Dei oculos offendat.

Paret se propterea etiam atque etiam diligèter sancta intimi animi meditatione, & religiosa oratione, ut exteriorem quoque cultū diuinorum officiorum salutariter exequatur.

Dum superpellicem, qui amictus ex tela linea candida constat, induit, cogitet, quam personam sustineat, nempe à sordibus labeque puram, qualem vestitus ille indicat.

Cum almutiam pelliceam, quod insigne Canonicorum est, humeris, uel brachijs, prout moris est, Canonicus imponit, eam cogitatione suscipiat, in se restinètas, ac planè mortuas esse oportere rerum mundanarum affectiones, atque cupiditates, ut eius rei significans est illa animalis inter mortui pellis, quam de more induit.

Si verò, vt plerisque in Ecclesijs instituti, consuetudinis vè est, capam induit, quæ humeros contegit, & brachia quasi deuincit, ex eo amictu intelligat, se repressas, qualesque deuinctas habere oportere appetitiones, ac se totum ad Dei voluntatem accommodare.

Cum igitur iis chori vestibus indutus, alium uestitum, quo foris vtitur contegat, sicque aliam personam habitu gerat; caueat, nè quicquam etiam in Sacristia, agat, admittatve, quod cum actione non rectè conueniat, ob quam illum habitum induit.

Nè in colloquiis quidem, ab ea actione alienis se occupet: nisi curæ præsit, quæ id necessariò postulet.

Abstineat autem semper, sed maximè, dum chori vestibus indutus est, vbi cūq; sit, vel in sacristia, vel alio loco à iocis, à ridiculè dictis, facetiisve, à cachinnationibus, à verbis futilibus, atq; inanibus, quæ temerè, & imprudenter effunduntur.

In Chorum nè propter, quasi distributionum quæstu incitatus, accedat, sed graui incessu.

Dumque ad Chorum procedit, quàmquam alii comes adiunctus, at quasi solus accedat, in ea meditatione fixus, ut secum cogitet, se ad Chorum, nempe ad sancta sanctorum, ut canone antiquo cautum est, & ad publicæ orationis sacrificium accedere.

Cum in Choro est, animum, mentemque ab omnibus curis, perturbationibus, & cogitationibus, à rei, quæ geritur, sanctitate alienis, quo ad eius fieri potest, abducatur, seseque totum in Dei cultu colligat.

Illud etiam cogitet, quàm ob causam eo sese contulerit, tum sibi statuatur se in conspectu Dei omnipotentis, & in corona innumerabilium angelorum, & sanctorum esse.

Qua in cogitatione videat, perpetuoque reputet se eo loci consistere, vt Deo sanctissimum cultum, venerationemque tribuat, atq; ab eo, & sibi, & alijs omne bonum deprecetur.

Consideret verò ipsum Deum, tamquam patrem, & redemptorem amantissimum, optimum, sapientissimum, misericordissimum, qui que omnia intuens, vbi que & semper est.

Tum cordis castitatem, benèque orandi donum, & gratiam à Deo supplex petat, orationisque suæ sacrificium simul cū meritis Iesæ Christi, & sanctorum, eius præsertim, cuius memoriam ecclesia illo die celebrat, ad gloriam sanctæ, & indiuiduæ Trinitatis, & ad suam, proximorumque vtilitatem dirigat.

Cum psallendum est, primùm psalmi argumentum, mente, animoque concipiat.

Obseruet præterea, quis in psalmo loquatur, an Deus, an ecclesia, an pœnitens, an aspirans ad perfectionem.

Attendat item, ad quem præcipuè salutarem effectum psalmus referatur.

Cùm ita se religiosè pararit, magna animi attentionè se ad uerba, sententiasque psalmi accommodet; ita ut laudet, gemat, extimsecat, animo primùm concipiat.

Tùm uerba singula notet, interpretationem studio assequatur, unde mens, animusque ad aliquem salutarem affectum incendantur.

Ad uerba etiam adiungat animo cogitationem, uel amoris, uel reuerentiæ, uel humilitatis.

Atque ita quidem affectum aliquem excitet, ut si de uirtute uerba psalmi profert, desiderio accendatur imitationis, si de peccatis, intimè doleat, quoad in eo statu ipse fuerit, aut certè proximi eius. Et sic de aliis item, quæ psalmo significantur.

Eam porò attentionem initio uniuscuiusque psalmi, orationis, & aliarum diuini officij partium, tum singularum horarum canonicarum renouare, atque excitare studeat; præsertim dùm illa uerba, quæ ad sanctæ orationis spiritum inflammandum valent, pronunciat, Deus in adiutorium meum intende, &c.

Itidem faciat, cum aliorum se cogitationibus distrahi animaduertit.

In fine etiam uniuscuiusque psalmi sese excitet illis uerbis, Gloria patri, &c.

In conclusione item orationum, cum dicitur. Per Dominum nostrum Iesum Christum, spe sancta erga illum, redemptionis nostræ auctorem sese confirmet.

Et quoniam attentio ualde admodum excitatur, si quæ quisque profert, rectè intelligat: idèo in ea potissimum expositione psalmorum assidue uersetur, quæ non uaria sit; sed quæ tota in excitandis, exercè disque sanctis affectibus uersetur.

Cum autem magnus psallendi fructus in psalmorum affectibus uersetur, siuè quis in Choro, siuè priuatim, siuè submissa, siuè alta uoce, oraret: idcirco, certos sibi locos psalmorum præfinit, quibus omnis hæc ratio concludatur.

Loci præcipui, præter cæteros, si sint, unde salutare affectus existunt, laus Dei, memoria bonorum nostrorum, commemoratio nostræ miseriæ, & reprehensio malè agentium.

Psalmorum uerbis, cum Dei bonitas prædicatur, ad illius dilectionem, & ad gratiarum actionem de beneficiis, quæ à diuina benignitate proficiuntur, se toto animo accendat.

Cum illius infinita sapientia, potentia, commemoratur; admiratione afficiatur: tum intimè gratuletur, cum aliquid Dei auxi-

lio benè gestum narratur.

Cū bonorum memoria recordatioque psalmorum vocibus exci-
tatur, desiderium quoddam concipiat, illa sibi, & alijs consequendi; tū
illa eadem à Deo petat, tū in Deo spem animo capiat fore, ut diuina
eius ope, non modo quæ bona sunt, quæque salutaria, assequatur; sed
quæ mala, ac quæ perniciem afferunt, uitet.

Aliquando etiam intimè in Domino gaudeat, se bona, Deo iuante,
adeptum esse, & mala cauisse.

Ex miseriarum commemoratione, timorem concipiat, dolorem, ac
humilitatem, cum suas cognoscit infirmitates.

Ex reprehensione malè agentū, agnoscat zelū diuinę uindictę, &
indignationem contrā nequitiam. Atque itā quidem ex salutaribus his
affectibus fructum psallendi vberissimum capiet.

Peroratis psalmis, absolutoque Canonicarum horarum officio pau-
lulum tacitus consistat, genibusque flexis ueniam deprecetur, & negli-
gentię, & distractionis, alicuiusve culpę, quam in eo precatōnis offi-
cio admisit: tumque hoc oret, ut pro Christi, totiusque Ecclesię me-
ritis, orationis suę obsequium, ac ministerium gratum sit, atque ac-
ceptum.

In eo psallendi officio, cū ea mentis attentio, & salutaris affectus,
tū corporis decens compositio requiretur.

Ideò, præter ea, quę de genibus flectendis, de capite inclinando,
de stando, de sedendo, ac de ceteris partibus in primo Concilio Con-
stitutata sunt, quędam etiam in Choro cauemus; quę, utpotè minus
decentia, & à loci illius cultu aliena, uitari oportet: ea uerbò
tabella descripta sunt, quę cura nostra edetur, ac in singulis sacri-
stij Ecclesiarum, tū Cathedralium, tū Collegiarum, tū paro-
chialium affixa perpetuò sit.

Tū uerò etiam hæc ipsa monita, alia tabella descripta, itidē in sin-
gulis Sacristijs habeantur.

a. de Matuti-
no, & prima.

79 Matutinū officium, uel media nocte, uel saltem eo tempore insti-
tuatur, ut sub ortum solis absolutum sit, uel ea hora, quam Episcopus
prescripserit: ea tamen habita ratione, ut uerè matutinū dici possi-
sit; & alię horę, Missę, & officia, maturè perfici queant. Sed præ-
terea eorum Canonicorum, & clericorum commoditari consulatur,
qui propè ecclesiam non habitant.

80 Matutinū Vesperī non dicatur, exceptis tamen diebus octauę fe-
sti & solemnī diei Corporis Domini nostri Iesu Christi, ceterisq; die-
bus, quibus ex Romanę Ecclesię instituto est permissum in iis Eccle-
sijs, ubi hæc consuetudo seruatur.

Matutinū in Choro Ecclesię celebretur quouis anni tempore.

Atq;

At si tamen vehementia frigora sint, uel alię uelle iuste causę intercedant; de licentia Episcopi in sacristia, uel honesto alio eius Ecclesię loco dici possit.

81 Prima oriente sole, dicatur, uel paulò post, pro consuetudine ecclesię.

1. De Matut. & Prima.

82 Horę sextę, & nonę item officia diuina, antè, aut post Missę conuentualis sacrificium, pro ratione temporum, & officij diuini, ad prescriptum rubricę Missalis Romani celebrentur; nisi aliquandoürgens causa incidat, quamobrem illa alio tempore, quàm prescriptum est, in choro tamen, celebrari, peragiq; Episcopus iusserit.

4. Quę pert. ad sanct. Missę sacrif. & ad diu. offic.

83 Diebus Dominicis, festisq; alijs, quibus officium duplex peragitur, canonicus hebdomadarius, dum uesperarum officium obit, celebratue, pluuiiale induat: tum etiam duo ecclesię ministri pluuiialibus induti adsint, eaque munera prestent, quę prestari moris est.

84 Quoniam supellex, quę canonicis, cęterisq; Cathedralis, & Collegiatę, ecclesię ministris in diuinis officijs celebrandis usui est, libello instructionis ecclesiasticę supellectilis prescripta, cum supellectile, quę in Missis conuentualibus adhibenda, permixta est; ideo de ea ipsa supellectile infra oportune agetur, tit. de supellectili, quę canonicis, cęterisq; Cathedralis, Collegiatę, & parochialis ecclesię ministris in Missis conuentualibus diuinisq; officijs usui est. De quę supellectile, quę in processionibus adhibenda est.

4. Vt supra.

85 Sicut sancta mater ecclesia, pro temporum, officiorum quę ratione, sacrarum uestium apparatus, ornatumque coloribus distinctum esse uoluit; ita quemadmodum etiam Missalis Romani rubrica prescribit, in omni ecclesia & altare, & sacerdos celebrans; si quę solenniter fit, diaconi etiam, & subdiaconi, & alij eiusmodi ministrates, sacro uestium amictu, ut pro ecclesiarum facultatibus fieri potest, induantur: qui, colore distinctus, diuinorum officiorum ritui, & temporum rationi conueniat.

86 Libri item, seu uolumina ad usum diuinorum officiorum in Cathedralibus, collegiatis, & parochialibus ecclesijs, cum alijs uoluminibus ad Missam conuentualem decantandam, aliosque usus pertinentibus, coniuncta sint, de illis propterea commodius post titulum de supellectili, &c. tractabitur.

Ad hunc Tit. facere etiam poſſunt Tit. De Miſſa & Veſperis Pontificalibus, De Miſſis conſuetualibus, De Miſſa parochiali, & Miſſa ſine cantu.

De Miſſa, & Veſperis Pontificalibus, vel Epifcopo præſente ab alijs cantandis.

S V M M A R I V M.

- 1 Epifcopus quibus diebus ſolemneſſe Miſſam canat. & ſeq.
- 2 Quibus veſperas, & Matutinum obeat; ac concionetur.
- 3 Epifcopo ſolemniſſe Miſſam celebranti adſiſtat ſacerdos pluuiali indutus.
- 4 Cui alteri is aſſiſtat, vel non.
- 5 Adſiſtentiſſe munere nemini attributo, quid ab Epifcopo præſtandū. Quique exempti ab officio Adſiſtentiſſe.
- 6 Quando alij Canonici eidem aſſiſtant, quæque non aſſiſtentiſſe conſtituta pœna; & ubi; quibusque in actionibus Epifcopalibus. Et de Miniſtris eccl. nu. 20.
- 7 Eodem Epifcopo Miſſam ſolemneſſe celebrante, a quibus Pluuialia, Plana, & Dalmatica induenda, & a quibus non celebrandum. 9. In illo etiam Altari eo die ab alio ſacerdote nō celebrandum. De Miſſis ſine cantu ab epifc. celebr. nu. 4.
- 8 Quæ alia ceremoniarum ratio ſeruanda.
- 10 A quo Euangelium canendum, & libro aſſiſtendum.
- 11 Benedictione in Epifcopali in partienda feſtis diebus, maioribusque ſolemniſſe, quod officium Diaconi, alteriusue.
- 12 Miſſæ, Veſperæ, & alia diuina officia Pontificalia in Calendarium referenda, & feſto præcedente denuncianda. Vt Principes, & Magiſtratus Miſſæ, & Veſperis Pontificalibus, ac ſupplicationibus interſint, Epifcopi cura. De feſt. dier. cultu. 24. Quæ, quotuplexque ſupellex Miſſarum, diuinorum officiorum miniſtrorum que Epifcopalium propria. De ſupelleſtili Miſſarum, & Epifcop.
- Quæ item, ac quotuplex aliorum eccleſiæ miniſtrorum Epifcopo ſolemniſſe diuina officia celebranti inſeruientium. Ibid.
- 13 Epifcopo abſente, vel impedito, quis eius loco, iſdem diebus ſolemniſſe cantet.
- 14 Quibus diebus Miſſæ ſacrificio, & diuinis officijs interſit. A quibus